

"אין הגלויות מתכנסות אלא בזכות המשניות"

מסכת יומא

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

פרק א

א שבועת ימים קדם יום הכפורים מפרשין כהן גדול מביתו ללשכת פלֵה־דרין, ומתקנין לו כהן אחר תחתיו, שמא יארע בו פסול. רבי יהודה אומר, אף אשה אחת מתקנין לו, שמא תמות אשתו, שְׁנָאִמֵר (ויקרא טו) וכפר בעדו ובעד ביתו. ביתו, זו אשתו. אָמְרוּ לוֹ, אִם כֵּן, אֵין לְדַבֵּר סוּף:

ב כֹּל שבועת הימים הוא זורק את הדם, ומקטיר את הקטורת, ומטיב את הגרות, ומקריב את הראש ואת ההֶגֶל. ושאָר כֹּל הימים, אִם רָצָה לְהַקְרִיב, מקריב, שֶׁכֶּהֱנָה גְדוֹלָה מקריב חֶלֶק בְּרֹאשׁ וְנוֹטֵל חֶלֶק בְּרֹאשׁ:

ג מָסְרוּ לוֹ זִמְנִים מִזְקְנֵי בֵּית דִּין, וְקוֹרִין לְפָנָיו בְּסֵדֶר הַיּוֹם, וְאוֹמְרִים לוֹ, אִישִׁי כֶּהֱנָה גְדוֹלָה, קָרָא אֹתָהּ בְּפִיָּה, שְׁמָא שְׂכַחְתָּ אוֹ שְׁמָא לֹא לְמַדְתָּ, עָרַב יוֹם הַכּוֹפְרִים שְׁחִירִית, מַעֲמִידִים אוֹתוֹ בְּשַׁעַר הַמִּזְבֵּחַ, וּמַעֲבִירִין לְפָנָיו פָּרִים וְאֵילִים וּבָבָשִׁים, כְּדִי שֶׁיִּהְיֶה מְכִיר וְרֹגֵל בְּעִבּוּדָה:

ד כֹּל שבועת הימים לא היו מוֹנְעִין מִמֶּנּוּ מֵאֵכָל וּמִשְׁתֶּה, עָרַב יוֹם הַכּוֹפְרִים עִם חֲשֵׁכָה, לֹא הָיוּ מְנִיחִים אוֹתוֹ לֵאכֹל הַרְבֵּה, מִפְּנֵי שֶׁהִמָּאכֵל מְבִיא אֶת הַשְּׁנֶה:

ה מְסֻרָהוּ זִמְנֵי בֵּית דִּין לְזִקְנֵי כֹהֲנָה, וְהַעֲלוּהוּ לַעֲלֹת בֵּית אֲבִטְיָנס, וְהַשְׁבִּיעוּהוּ וּנְפִטְרוּ וְהָכִיחוּ לָהֶם, וְאָמְרוּ לוֹ, אִישִׁי כֶּהֱנָה גְדוֹלָה, אָנוּ שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין, וְאֹתָהּ שְׁלוּחֵנוּ וְשְׁלִיחֵי בֵּית דִּין, מִשְׁבִּיעִין אָנוּ עֲלֶיךָ כְּמִי שֶׁשָּׁכַח שְׁמוֹ בְּבֵית הָהָא, שְׁלֵא תִשְׁנֶה דָּבָר מִכָּל מָה שֶׁאֲמָרְנוּ לָךְ, הוּא פוֹרֵשׁ וּבּוֹכָה, וְהֵן פּוֹרְשִׁין וּבּוֹכִין:

ו אִם הָיָה חֶסֶם, דוֹרֵשׁ, וְאִם לֹא, תִלְמִידֵי חֲכָמִים דוֹרְשִׁין לְפָנָיו, וְאִם רֹגֵל לְקִרְוֹת,

קוֹרֵא, וְאִם לֹא, קוֹרִין לְפָנָיו, וּבִמָּה קוֹרִין לְפָנָיו, בְּאִיּוֹב וּבְעִזְרָא וּבְדַבְרֵי הַיָּמִים, וְכִרְיָה בֶּן קְבוּטָל אֹמֵר, פְּעָמִים הִרְבֵּה קִרְיָתִי לְפָנָיו בְּדִנְיָאֵל:

ז בָּקֵשׁ לְהַתְנַמֵּנָם, פְּרָחֵי כֹהֲנָה מִכֵּין לְפָנָיו בְּאַצְבַּע צְרָדָה, וְאוֹמְרִים לוֹ, אִישִׁי כֶּהֱנָה גְדוֹלָה, עֲמוּד וְהִפֵּג אַחַת עַל הַרְצָפָה, וּמַעֲסִיקִין אוֹתוֹ עַד שֶׁיִּגְיַע זְמַן הַשְּׁחִיטָה:

ח בְּכָל יוֹם תוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ בְּקִרְיָאֵת הַגָּבֵר אוֹ סְמוּךְ לוֹ, בֵּין לְפָנָיו בֵּין לְאַחֲרָיו. בַּיּוֹם הַכּוֹפְרִים מַחְצוֹת, וּכְרָגָלִים מֵאֲשֻׁמּוֹהָ הָרֹאשׁוֹנָה, וְלֹא הֵיחָה קִרְיָאֵת הַגָּבֵר מִנֶּעֱת עַד שֶׁהֵיחָה עֲזָרָה מֵלֵאָה מִיִּשְׂרָאֵל:

פרק ב

א בְּרֹאשׁוֹנָה, כֹּל מִי שְׁרוּצָה לְתָרֵם אֶת הַמִּזְבֵּחַ, תוֹרֵם, וּבִזְמַן שֶׁהֵן מְרַבִּין, רִצִּין וְעוֹלִין בְּכָבֶשֶׁת, וְכֹל הַקּוֹדֵם אֶת חֲבֵרוֹ בְּאַרְבַּע אֲמוֹת זָכָה, וְאִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם שְׂווִין, הַמִּמְנָה אֹמֵר לָהֶם הַצְבִּיעוּ, וְכֹה הֵן מוֹצִיאִין, אַחַת אוֹ שְׁתֵּים, וְאֵין מוֹצִיאִין אֶגְדָּל בְּמִקְדָּשׁ:

ב מַעֲשֶׂה שֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶם שְׂווִין וְרִצִּין וְעוֹלִין בְּכָבֶשֶׁת, וְדָחַף אֶחָד מֵהֶן אֶת חֲבֵרוֹ, (וְנָפַל) וְנִשְׁבְּרָה רֵגְלוֹ, וְכֵן שָׂרְאוּ בֵּית דִּין שֶׁבְּאֵין לַיָּדִי סָבָנָה, הִתְקִינוּ שְׁלֵא יִהְיֶה תוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ אֶלָּא בְּפִיס, אֲרִבָּעָה פִּיסוֹת הָיוּ שָׁם, וְהָ פִּיסִים הָרִאשׁוֹן:

ג הַפִּיס הַשֵּׁנִי, מִי שׁוּחַט, מִי זוֹרֵק, וּמִי מִדְּשֵׁן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי, וּמִי מִדְּשֵׁן אֶת הַמִּזְבֵּחַ, וּמִי מַעֲלֶה אֲבָרִים לְכָבֶשֶׁת, הָרֹאשׁ וְהַרְגֵּל, וְשְׁתֵּי הַיָּדִים, הַעֲקִין וְהַרְגֵּל, הַחֹזֶה וְהַגֶּהֱ, וְשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת, וְהַקְרָבִים, וְהַסֵּלֶת, וְהַחֲבָתִין, וְהָיִין. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר כֹּהֲנִים זָכוּ כּוּ. אָמַר בֶּן עֲזַאי לְפָנָיו רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, דִּרְהֵי רִאֲרִי הֵךְ קָרַב:

ג אין אדם נכנס לעזרה לעבודה אפלו טהור, עד שיטבול. חמש טבילות ועשרה קדושין טובל כהן גדול ומקדש בו ביום, וכלו בקדש על בית הפרה, חוץ מזה בלכוד:

ד פרוסו סדין של בוי בוי בינו לבין העם. פשוט, ירד וטבל, עלה ונסתפג. הביאו לו בגדי זהב, ולבש וקדש ידיו ורגליו. הביאו לו את התמיד. קרצו, ומרק אחר שחיתה על ידו. קבל את הדם וזרקו. נכנס להקטיר קטרת של שחר, ולחטיב את הנרות, ולחקריב את הראש ואת האברים ואת החבתין ואת היין:

ה קטרת של שחר היתה קרבה בין דם לאברים של בין הערבים, בין אברים לנסכים. אם היה כהן גדול זקן או אספגיס, מחמין לו חמין ומטילין לתוך הצונן, כדי שתפוג צנתו:

ו הביאוהו לבית הפרה ובקדש היתה. פרוסו לו סדין של בוי בוי בינו לבין העם, קדש ידיו ורגליו ופשוט. רבי מאיר אומר, פשוט, קדש ידיו ורגליו. ירד וטבל עלה ונסתפג. הביאו לו בגדי לבן, לבש וקדש ידיו ורגליו:

ז בשחר היה לובש פאוסין של שנים עשר מנה, ובין הערבים הנדוין של שמונה מאות זוז, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים, בשחר היה לובש של שמונה עשר מנה, ובין הערבים של שנים עשר מנה, הכל שלשים מנה. אלו משל צבור, ואם רצה להוסיף, מוסיף משלו:

ח בא לו אצל פרו, ופרו היה עומד בין האולם ולמזבח, ראשו לדרום ופניו למערב, והכהן עומד במזרח ופניו למערב, וסומך שתי ידיו עליו ומתנדב. וכה היה אומר, אָנָּה השם, עוֹתִית פִּשְׁעֵתִי חֲטָאתִי לִפְנֵיךָ אֲנִי וּבֵיתִי, אָנָּה השם, כִּפֵּר נָא לַעֲוֹנוֹת וּלְפִשְׁעֵים וּלְחַטָּאִים, שְׁעוֹתִיתִי וּשְׁפִשְׁעֵתִי וּשְׁחַטָּאתִי

ד הפיס השלישי, חדשים לקטרת באו והפיסו. והרביעי, חדשים עם ישנים, מי מעלה אברים מן הכבש ולמזבח:

ה תמיד קרב בתשעה, בעשרה, באחד עשר, בשנים עשר, לא פחות ולא יותר. פיצד, עצמו בתשעה. כהן, ביד אחד צלוחית של מים, הרי כאן עשרה. בין הערבים, באחד עשר, הוא עצמו בתשעה, וישנים בידם שני גזירי עצים, ובשבת באחד עשר, הוא עצמו בתשעה, וישנים בידם שני בזיכי לבונה של להם הפנים, ובשבת שבתוף ההג, ביד אחד צלוחית של מים:

ו איל קרב באחד עשר, הבשר בחמשה, הקרבים והסלת והיין בשנים שנים:

ז פר קרב בעשרים וארבעה, הראש והרגל, הראש באחד, והרגל בשנים. העקין והרגל, העקין בשנים, והרגל בשנים. החזה והגרה, החזה באחד, והגרה בשלשה. שתי ידים בשנים. שתי דפנות בשנים. הקרבים והסלת והיין בשלשה שלשה, במה דברים אמורים. בקרנות צבור. אבל בקרבן יחיד, אם רצה להקריב, מקריב. הפשטן ונתוחן של אלו ואלו שוין:

פרק ג

א אמר להם המנה, צאו וראו אם הגיע זמן השחיטה. אם הגיע, הרוזה אומר, בְּרָקְאִי. מתתאי בן שמואל אומר, האיר פני כל המזרח עד שבהכרון. והוא אומר הן:

ב ולמה הצרכו לכה, שפעם אחת עלה מאור הלכנה ודמו שהאיר מזרח, ושחטו את התמיד, והוציאוהו לבית השרפה. הורידו כהן גדול לבית הטבילה. זה הכלל היה במקדש, כל המסיר את רגליו טעון טבילה, וכל המטיר מים טעון קדוש ידים ורגלים:

הָיָה צָרִיד לֹאמַר חֲטָאת, אֲלֵא לֹא'. וְהוּ עֹנִין אַחֲרָיו, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ב קָשֶׁר לָשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית בְּרֹאשׁ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְהַעֲמִידוֹ כְּנֶגֶד בֵּית שְׁלֹחֹה, וְלִנְשָׁחֵט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ. בָּא לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ שְׂנֵיָהּ, וְסוּמָה שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְנַדֵּה. וְכֵן הָיָה אוֹמֵר, אֲנִי הֵשֵׁם, עֲוִיתִי פְשָׁעִי חֲטָאתִי לְפָנֶיךָ אֱלֹהִים וְכֵן אֶהְרֶן עִם קְדוּשֵׁיֶךָ. אֲנִי הֵשֵׁם כִּפֹּר נָא לְעֹנֹת וְלִפְשָׁעִים וְלִחֲטָאִים, שְׁעוֹתִי וְשִׁפְשָׁעִי וְשִׁחֲטָאתִי לְפָנֶיךָ אֱלֹהִים וְכֵן אֶהְרֶן עִם קְדוּשֵׁיֶךָ. כְּפָתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ (ויקרא טו), כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְמַחֵר אֶתְכֶם מִכָּל חֲטָאתֵיכֶם לְפָנַי יי תִּתְהַרְוּ. וְהוּ עֹנִין אַחֲרָיו, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ג שִׁחֲטוּ וְקָבַל בַּמִּזְבֵּחַ אֶת דָּמוֹ, וְנִתְּנוּ לָמִי שֶׁהוּא מִמֶּרֶס בּוֹ עַל הַרְבֵּד הַרְבִּיעִי שֶׁבְּהִכָּל, כְּדִי שֶׁלֹּא יִקְרוּשׁ. נִטַּל מִחֲתָה וְעֵלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ, וּפְנֵה הַחֲלָים אֵילָה וְאֵילָה, וְחוֹתָה מִן הַמַּעֲבָלוֹת הַפְּנִימִיּוֹת, וְיֵרֵד וְהִנִּיחָה עַל הַרְבֵּד (הַרְבִּיעִי) שֶׁבַּעֲזָרָה:

ד בְּכָל יוֹם הָיָה חוֹתָה בְּשֵׁל פֶּסֶף וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֶׁל זָהָב, וְהַיּוֹם חוֹתָה בְּשֵׁל זָהָב וְכֵן הָיָה מְכַנִּים. בְּכָל יוֹם חוֹתָה בְּשֵׁל אֶרֶבַעַת קָבִין וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֶׁל שְׁלֹשֶׁת קָבִין, וְהַיּוֹם חוֹתָה בְּשֵׁל שְׁלֹשֶׁת קָבִין וְכֵן הָיָה מְכַנִּים. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר, בְּכָל יוֹם חוֹתָה בְּשֵׁל סָאָה וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֶׁל שְׁלֹשֶׁת קָבִין, וְהַיּוֹם חוֹתָה בְּשֵׁל שְׁלֹשֶׁת קָבִין, וְכֵן הָיָה מְכַנִּים. בְּכָל יוֹם הָיָה מְכַבְּדָהּ, וְהַיּוֹם קָלָהּ. בְּכָל יוֹם הָיָה נִדָּה קֶצֶרָה, וְהַיּוֹם אֶרְפָּה. בְּכָל יוֹם הָיָה זָהָבָה יְרוּק, וְהַיּוֹם אֶדָם. דְּבָרֵי רַבִּי מְנַחֵם. בְּכָל יוֹם מִקְרִיב פָּרָס בְּשַׁחֲרִית וּפָרָס בֵּין הָעֶרְפִּים, וְהַיּוֹם מוֹסִיף מֵלֹא חֲפִנָיו. בְּכָל יוֹם הָיָה דָקָה, וְהַיּוֹם דָקָה מִן הַדָקָה:

לְפָנֶיךָ אֱלֹהִים וְכֵן, כְּפָתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ, (ויקרא טו) כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם לְמַחֵר אֶתְכֶם מִכָּל חֲטָאתֵיכֶם לְפָנַי יי תִּתְהַרְוּ. וְהוּ עֹנִין אַחֲרָיו, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ט בָּא לוֹ לְמִזְבֵּחַ הָעֹזֶרֶה, לְצַפּוֹן הַמִּזְבֵּחַ. הִסָּג מִימִינוֹ וְרֹאשׁ בֵּית אֵב מִשְׁמָאלוֹ. וְשֵׁם שְׁנֵי שְׁעִירִים, וְקָלְפִי הָיְתָה שֵׁם וְכֵן שְׁנֵי גוֹרָלוֹת. שֶׁל אֶשְׁכְּרוּעַ הָיוּ, וְעִשְׂשָׁן בֵּן גְּמִלָּא שֶׁל זָהָב, וְהָיוּ מְזִכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבְחָה:

י בֵּן חֲטִין עֲשֶׂה שְׁנֵים עָשָׂר דָּד לְכִיּוֹר, שֶׁלֹּא הָיוּ לוֹ אֲלֵא שְׁנַיִם. וְאַף הוּא עֲשֶׂה מוֹכְבֵי לְכִיּוֹר, שֶׁלֹּא יִהְיוּ מִימֵינוֹ נִפְסָלִין בְּלִינָה. מִנְבֹּז הַמִּלֵּךְ הָיָה עוֹשֶׂה כָּל יְדוֹת הַפָּלִים שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁל זָהָב, הִרְגִי אִמּוֹ עֲשֶׂתָה נִבְרָשֶׁת שֶׁל זָהָב עַל פֶּתָחוֹ שֶׁל הִכָּל. וְאַף הָיָה עֲשֶׂתָה טַבָּלָא שֶׁל זָהָב, שֶׁפָּרִשֶׁת סוּטָה כְּתוּבָה עָלֶיהָ. וְיִקְוֹר נִגְשֵׁי נָסִים לְדִלְתוֹתָיו, וְהָיוּ מְזִכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבְחָה:

יא וְאַלּוֹ לְגִנְאִי, שֶׁל בֵּית גִּרְמוֹ, לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה לַחֵם הַפָּנִים. שֶׁל בֵּית אֲבִטְיָס לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַקְּטָרֶת. הַגֵּרֶם בֵּן לֹוי הָיָה יוֹדֵעַ פֶּרֶק בְּשִׁיר וְלֹא רָצָה לְלַמֵּד. בֵּן מְנַחֵם לֹא רָצָה לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַקְּטָב. עַל הָרָאוּשִׁים נֶאֱמַר, זָכַר צִדִּיק לְבָרְכָהּ. וְעַל אֵלּוֹ נֶאֱמַר, וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְבֶּה:

פרק ד

א טָרַף בַּקָּלְפִי וְהַעֲלָה שְׁנֵי גוֹרָלוֹת. אֶחָד כְּתוּב עָלָיו לְשֵׁם וְאֶחָד כְּתוּב עָלָיו לְעִזְיָאֵל. הִסָּג מִימִינוֹ וְרֹאשׁ בֵּית אֵב מִשְׁמָאלוֹ. אִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ, הִסָּג אוֹמֵר לוֹ, אִישִׁי כְּהֵן גָּדוֹל, הִגֵּבָהּ יְמִינָהּ. וְאִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בְּשִׁמָּאלוֹ, רֹאשׁ בֵּית אֵב אוֹמֵר לוֹ, אִישִׁי כְּהֵן גָּדוֹל, הִגֵּבָהּ שְׂמָאלָהּ. נִתְּנוּ עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְאוֹמֵר, לֹא חֲטָאת. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, לֹא

גבוהה מן הארץ שלש אצבעות, ועליה היה נותן:

ג נטל את הדם ממי שהיה ממרס בו, נכנס למקום שנכנס, ועמד במקום שעמד, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתפנן להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע. יצא והניחו על פו ההב שבהיכל:

ד הביאו לו את השעיר, שחטו וקבל במזרק את דמו. נכנס למקום שנכנס, ועמד במקום שעמד, והזה ממנו אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתפנן להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע. יצא והניחו על פו השני שהיה בהיכל. רבי יהודה אומר, לא היה שם אלא כן אחד בלבד. נטל דם הספר והניח דם השעיר, והזה ממנו על הפרכת שנקגד הארון מבחוץ, אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתפנן להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע. נטל דם השעיר והניח דם הספר, והזה ממנו על הפרכת שנקגד הארון מבחוץ, אחת למעלה ושבע למטה, ולא היה מתפנן להזות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף. וכך היה מונה, אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש, אחת וארבע, אחת וחמש, אחת ושש, אחת ושבע. ערה דם הספר לתוך דם השעיר, ונתן את המלא בריקון:

ה ויצא אל המזבח אשר לפני ה' זה מזבח הזהב, התחיל מחטא ויורד. מהיכן הוא

ה בכל יום כהנים עולים במזרחו של כבש ויורדין במערבו, והיום כהן גדול עולה באמצע ויורד באמצע. בכל יום כהן גדול עולה במקדש ידיו ורגליו מן הכיור, והיום מן הסיתון של זהב. רבי יהודה אומר, לעולם כהן גדול מקדש ידיו ורגליו מן הסיתון של זהב:

ו בכל יום היו שם ארבע מערכות, והיום חמש. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר, בכל יום שלש, והיום ארבע. רבי יהודה אומר, בכל יום שתיים, והיום שלש:

פרק ה

א הוציאו לו את הכף ואת המחטה, וחפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף, הגדול לפי גדלו, והקטן לפי קטנו, וכך היתה מדתה. נטל את המחטה בימינו ואת הכף בשמאלו. היה מהלך בהיכל, עד שמגיע לבין שתי הפרוכות המבדילות בין הקדש ובין קדש הקדשים, וביניהן אמה. רבי יוסי אומר, לא היתה שם אלא פרכת אחת בלבד, שנאמר, (שמות כו) והבדילה הפרכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים. החיצונה היתה פרופה מן הדרום, והפנימית מן הצפון. מהלך ביניהן, עד שמגיע לצפון. הגיע לצפון, הופך פניו לדרום, מהלך לשמאלו עם הפרכת עד שהוא מגיע לארון, הגיע לארון. נותן את המחטה בין שני הכדים, צבר את הקטרת על גבי גחלים, ונתמלא כל הבית ברוח עשן. יצא ובא לו בדרך בית כניסתו ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון, ולא היה מאריך בתפלתו, שלא להביע את ישראל:

ב משנטל הארון, אכן היתה שם מימות נביאים ראשונים, ושתייה היתה נקראת.

שֶׁאֵין חטאת צבור מִתָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, תִּמּוּת. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, נִשְׁפָּךְ הַדָּם, יִמּוּת הַמִּשְׁתַּלֵּחַ. מִת הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, יִשְׁפָּךְ הַדָּם:

ב בֹּא לוֹ אֵצֶל שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְנַדֵּה. וְכָה הָיָה אוֹמֵר, אֲנִי הֵשֵׁם, עוֹו פִּשְׁעוֹ חֲטָאוֹ לִפְנֵיךְ עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אֲנִי בָשָׂם, כִּפּוּר נָא לַעֲוֹנוֹת וְלִפְשָׁעִים וְלִחֲטָאִים, שְׁעוּ וְשִׁפְשְׁעוּ וְשִׁחֲטוּ אֶלֶּיךְ עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל, כִּפְתּוּב בְּתוֹרַת מוֹשֶׁה עֲבָדְךָ לֵאמֹר, (ויקרא טו) כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכְפּוּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תַתְהַרֶּה. וְהַכֹּהֲנִים וְהַעֲמֻדִים בַּעֲזָרָה, כִּשְׁהֵיוּ שׁוֹמְעִים שֵׁם הַמִּפְרָשׁ שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפִּי כְהֵן גָּדוֹל, הֵיוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִּים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם, וְאוֹמְרִים, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:

ג מִסְרֹו לְמִי שֶׁהָיָה מוֹלִיכוֹ. הַכֹּל כְּשֶׁרִין לְהוֹלִיכוֹ, אֲפָא שְׁעִיר הַכֹּהֲנִים גְּדוֹלִים קָבַע וְלֹא הָיוּ מִנְחִין אֶת יִשְׂרָאֵל לְהוֹלִיכוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַעֲשֶׂה וְהוֹלְכוֹ עֲרֹסָא, וְיִשְׂרָאֵל הָיָה:

ד וְכִבְשׁ עָשׂוּ לוֹ מִפְּנֵי הַכֹּהֲנִים שֶׁהָיוּ מִתְלָשִׁים בְּשִׁעְרוֹ, וְאוֹמְרִים לוֹ, טָ טָ וְצָא, טָ וְצָא. מִמְּיָרֵי יְרוּשָׁלַּיִם הָיוּ מַלְוִין אוֹתוֹ עַד סָפָה הָרֵאשׁוֹנָה. עֲשׂוֹר סְכוּת מִירוּשָׁלַּיִם וְעַד צוֹק, תִּשְׁעִים רִיס, שֶׁבָּעָה וּמַחְצָה לְכָל מִיָּל:

ה עַל כָּל סָפָה וְסָפָה אוֹמְרִים לוֹ, הֲרִי מִזִּין וְהֲרִי מִיָּם, וּמַלְוִין אוֹתוֹ מִסָּפָה לְסָפָה, חוּץ מֵאֲחֶרֶזְנָה שֶׁבָּהֶן שְׁאִינוֹ מַגִּיעַ עֲמֻו לְצוֹק, אֲפָא עוֹמֵד מִרְחוֹק וְרוֹאֶה אֶת מַעֲשָׂיו:

ו מָה הָיָה עוֹשֶׂה, חוֹלֵק לָשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית, חֲצִיז קֶשֶׁר בִּסְפָּלָה וְחֲצִיז קֶשֶׁר בֵּין שְׁתֵּי כֶרְנִיּוֹ, וְדִחְפוֹ לְאֲחֶרֶזְנָה, וְהוּא מִתְגַּלְגֵּל וְיוֹרֵד, וְלֹא הָיָה מַגִּיעַ לְחֲצִי הָהָר, עַד שֶׁנִּשְׁעָשָׂה אֲבָרִים אֲבָרִים, בָּא וְיָשֵׁב לוֹ תַּחַת סָפָה אֲחֶרֶזְנָה עַד

מִתְחִיל. מִקֶּרֶן מִזְרְחִית צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מַעֲרִבִית, מַעֲרִבִית דְּרוֹמִית, דְּרוֹמִית מִזְרְחִית. מְקוֹם שֶׁהוּא מִתְחִיל בְּחִטָּאת עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, מִשֵּׁם הָיָה גּוֹמֵר עַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי. רַבִּי אֶלְעִיָּזָר אוֹמֵר, בְּמִקְוָמוֹ הָיָה עוֹמֵד וּמִחֲטָא. וְעַל כֵּלָּן הָיָה נוֹתֵן מִלְּמִטָּה לְמַעֲלָה, חוּץ מִזֶּה שֶׁהָיָה לִפְנָיו, שֶׁעָלִיָּה הָיָה נוֹתֵן מִלְּמַעֲלָה לְמַטָּה:

ז הָיָה עַל טְהוֹרֵי שֶׁל מִזְבֵּחַ שְׁבַע פְּעָמִים, וּשְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, וְשֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי. אֵלּוֹ וְאֵלּוֹ מִתְעַרְבִין בְּאַמָּה וְיוֹצֵאִין לְנֶחֱס קֶדְרוֹן, וְנִמְקְרִין לְגִנְגִּין לְצַבָּל, וּמוֹעֲלִין בָּהֶן:

ז כָּל מַעֲשֶׂה יוֹם הַכַּפּוּרִים הָאֵמֹר עַל הַסֵּדֶר, אִם הַקִּדִּים מַעֲשֶׂה לְחֶבְרוֹ, לֹא עֲשֶׂה כְּלוּם. הַקִּדִּים דָּם שֶׁשִּׁעִיר לְדָם הַפָּר, יַחֲזוֹר וְיִנָּה מִדָּם שֶׁשִּׁעִיר לְאַחֵר דָּם הַפָּר, וְאִם עַד שֶׁלֹּא גָמַר אֶת הַמִּתְנֻנוֹת שֶׁבִּפְנֵים נִשְׁפָּךְ הַדָּם, יָבִיא דָּם אַחֵר וְיַחֲזוֹר וְיִנָּה בְּתַחֲלָה בִּפְנֵים. וְכֵן בְּחֵיכָל, וְכֵן בְּמִזְבֵּחַ הַזֶּהָב, שֶׁכֵּלָן בְּפָרָה בִּפְנֵי עֲצָמָן. רַבִּי אֶלְעִיָּזָר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים, מִמְּקוֹם שֶׁפָּסַק, מִשֵּׁם הוּא מִתְחִיל:

פרק ו

א שְׁנֵי שְׁעִירֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים, מִצִּוְתוֹ שֶׁהָיוּ שְׁנִיָּה שְׁוִין בְּמִרְאָה וּבְקוֹמָה וּבְדָמִים וּבְלִקְחָתָם בְּאַחֵד. וְאֵף עַל פִּי שְׁאִינוֹ שְׁוִין, כְּשֶׁרִין. לָקַח אֶחָד הַיּוֹם וְאֶחָד לְמַחֵר, כְּשֶׁרִין. מִת אֶחָד מֵהֶן, אִם עַד שֶׁלֹּא הִגְרִיל מִת, יָקַח זֶגֶל לְשֵׁנִי. וְאִם מִשְׁהִגְרִיל מִת, יָבִיא זֶגֶל אַחֵר וְיִגְרִיל עֲלֵיהֶם בְּתַחֲלָה, וְאָמַר, אִם שֶׁל שֵׁם מִת, זֶה שֶׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְשֵׁם יִתְקַנֵּם תַּחְתָּיו. וְאִם שֶׁל עֲזָאזֵל מִת, זֶה שֶׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל לְעֲזָאזֵל יִתְקַנֵּם תַּחְתָּיו. וְהַשְּׁנִי יִרְעָה עַד שֶׁיִּסְתַּבֵּא, וְיִמְכַר וְיִפְּלוּ דָמָיו לְגִדְבָה.

בפני עצמן (ועל ירושלים בפני עצמה) ועל הכהנים בפני עצמן ועל שאר התפלה:

ב הוֹרָאָה כֵּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא, אֵינוֹ רוֹאֶה פֶּר וְשִׁעִיר הַנִּשְׂרָפִים. וְהוֹרָאָה פֶּר וְשִׁעִיר הַנִּשְׂרָפִים, אֵינוֹ רוֹאֶה כֵּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא, וְלֹא מִפְּנֵי שְׂאִינוֹ רִשְׁאִי, אֲלָא שֶׁהֵיחָה דְרָה רְחוֹקָה, וּמֵאֲכַת שְׁנֵיהֶן שׁוֹה כְּאַחַת:

ג אִם בִּגְדֵי בּוֹן קוֹרֵא, קֹדֵשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, פֶּשֶׁט יָרֵד וְטָבֵל, עֲלָה וְנִסְתַּפֵּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב, וְלָבַשׁ, וְקֹדֵשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת אֵילוֹ וְאֶת אֵיל הָעֵם, וְאֶת שְׂבָעַת כִּבְשִׁים תְּמִימִים בְּנֵי שָׁנָה, דְּבָרֵי רַבִּי אֶלְעִזָּר. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר, עִם תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיוּ תְּרַבִּין, וְפֶר הַעוֹלָה וְשִׁעִיר הַנִּעֲשֶׂה בַּחוּץ (הָיוּ תְּרַבִּין) עִם תְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֲרָפִים:

ד קֹדֵשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפֶשֶׁט יָרֵד וְטָבֵל וְעֲלָה וְנִסְתַּפֵּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי לָבָן, וְלָבַשׁ, וְקֹדֵשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. נִכְנָס לְהוֹצִיא אֶת הַכֹּהֵן וְאֶת הַמִּחְתָּה. קֹדֵשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וּפֶשֶׁט יָרֵד וְטָבֵל, עֲלָה וְנִסְתַּפֵּג. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי זָהָב וְלָבַשׁ, וְקֹדֵשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וְנִכְנָס לְהַקְטִיר קֶטֶרֶת שֶׁל בֵּין הָעֲרָפִים וּלְהַטִּיב אֶת הַמְּרוֹת, וְקֹדֵשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, וּפֶשֶׁט. הֵבִיאוּ לוֹ בִּגְדֵי עֲצָמוֹ, וְלָבַשׁ, וּמֵלֵצִין אוֹתוֹ עַד בֵּיתוֹ. יוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה לְאוֹהֲבָיו בְּשִׁעָה שֶׁיֵּצֵא בְּשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ:

ה כֵּהֵן גָּדוֹל מְשַׁמֵּשׁ בְּשִׁמוּנָה כֻּלָּם, וְהַהֲדִיט בְּאַרְבָּעָה. בְּכַתְנָת וּמִכְנָסִים וּמִצְנֶפֶת וְאַבְנֵט. מוֹסִיף עֲלָיו כֵּהֵן גָּדוֹל, חֹשֶׁן וְאַפֻּד וּמַעִיל וְצִיץ. בָּאֵלוֹ נִשְׁאַלִין בְּאוֹרִים וְתַמִּים, וְאִין נִשְׁאַלִין אֲלָא לְמַקֵּה וְלִבֵּית דִּין וְלָמִי שֶׁהַעֲבוֹר צָרִיךְ בוֹ:

שֶׁתִּחַשֶׁה. וּמֵאִמְתִּי מִטְמֵא בְּגָדִים, מִשִּׁינֵּי חוּץ לְחוּמַת יְרוּשָׁלַיִם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִשִּׁנֵּי דְחִתִּית לְצוּק:

ז בָּא לוֹ אֶצֶל פֶּר וְשִׁעִיר הַנִּשְׂרָפִין. קָרְעוּ וְהוֹצִיא אֶת אִמּוּרֵיהֶן, נִתְּנוּ בְּמִגִּים וְהִקְטִירוּ עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ. קָרְעוּ בְּמִקְלָעוֹת וְהוֹצִיאוּ לְבֵית הַשְּׂרָפָה. וּמֵאִמְתִּי מִטְמֵאִין בְּגָדִים, מִשִּׁינֵּי חוּץ לְחוּמַת הָעִזָּרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, מִשִּׁנֵּי הָאוֹר בְּרֶבֶן:

ח אָמְרוּ לוֹ לְכֹהֵן גָּדוֹל, הִגִּיעַ שְׁעִיר לְמִדְבָּר. וּמִנָּין הָיוּ יוֹדְעִין שֶׁהִגִּיעַ שְׁעִיר לְמִדְבָּר. בְּרִבִּיּוֹת הָיוּ עוֹשִׂין, וּמִנִּפִין בְּסוּדְרִין וְיוֹדְעִין שֶׁהִגִּיעַ שְׁעִיר לְמִדְבָּר. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהֵלֵא סִימָן גָּדוֹל הָיָה לָהֶם, מִירוּשָׁלַיִם וְעַד בֵּית חֲדָדוֹ שְׁלֹשָׁה מִילִין. הוֹלְכִין מִיֵּל, וְחוֹזְרִין מִיֵּל, וְשׁוֹהֵין כְּדֵי מִיֵּל, וְיוֹדְעִין שֶׁהִגִּיעַ שְׁעִיר לְמִדְבָּר. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אָמַר, וְהֵלֵא סִימָן אַחֵר הָיָה לָהֶם, לָשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית הָיָה קָשׁוֹר עַל פֶּתָחוֹ שֶׁל הֵיכָל, וּכְשֶׁהִגִּיעַ שְׁעִיר לְמִדְבָּר הָיָה הַלָּשׁוֹן מִלְכִּין, שֶׁנֶּאֱמַר, (ישעיה א) אִם יִהְיוּ הַטְּאִיכִם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶּג יִלְבִּינוּ:

פרק ז

א בָּא לוֹ כֵּהֵן גָּדוֹל לְקָרוֹת. אִם רָצָה לְקָרוֹת בִּבְגְדֵי בּוֹן, קוֹרֵא. וְאִם לֹא, קוֹרֵא בְּאַצְטִלִית לָבָן מְשֻׁלּוֹ. חֲזַן הַכִּנְסֶת נוֹטֵל סֶפֶר תּוֹרָה וְנוֹתְנוֹ לְרֹאשׁ הַכִּנְסֶת, וְרֹאשׁ הַכִּנְסֶת נוֹתְנוֹ לְסִגָּן, וְסִגָּן נוֹתְנוֹ לְכֵהֵן גָּדוֹל, וְכֵהֵן גָּדוֹל עוֹמֵד וּמִקְבֵּל וְקוֹרֵא עוֹמֵד, וְקוֹרֵא אַחֲרֵי מוֹת וְאַף בְּעִשׂוֹר. וְגוֹלָל סֶפֶר תּוֹרָה וּמִנִּיחוֹ בַּחִיקוֹ, וְאוֹמַר, יוֹתֵר מִמָּה שֶׁקִּירָאִי לְכַנִּיכִם כְּתוּב כָּאן, וּבְעִשׂוֹר שֶׁבַחְמֵשׁ הַפְּקוּדִים קוֹרֵא עַל פֶּה, וּמִבְּרַךְ עָלֶיהָ שְׁמוּנָה בְּרַכּוֹת, עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הָעֲבוּדָה, וְעַל הַהוֹדָאָה, וְעַל מַחֲלַת הָעוֹן, וְעַל הַמִּקְדָּשׁ בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, וְעַל יִשְׂרָאֵל

פרק ח

א יום הכפורים אסור באכילה ובשתיה וברחיצה ובסיכה ובגעילת הסנדל ובתשמיש המטה. והמלך והפלה ירחצו את פניהם. והחיה תנעול את הסנדל, דברי רבי אליעזר, וחכמים אוסרין:

ב האוכל כחותבת הגסה כמזה וכן רעניתה, והשוטה מלא לגמיו, חיב. וכל האכלין מצטרפין לבבותבת. כל המשקין מצטרפין למלא לגמיו. האוכל ושוטה אין מצטרפים:

ג אכל ושתה בהעלם אחד, אינו חיב אלא חטאת אחת. אכל ועשה מלאכה, חיב שתי חטאות. אכל אכלין שאינו ראויין לאכילה, ושתה משקין שאינו ראויין לשתיה, ושתה ציר או מרים, פטור:

ד התינוקות, אין מענין אותן ביום הכפורים, אבל מחנכין אותם לפני שנה ולפני שנתיים, בשביל שיהיו רגילין במצות:

ה גברה שהריחה, מאכילין אותה עד שתשיב נפשה. חולה מאכילין אותו על פי בקיאיין. ואם אין שם בקיאיין, מאכילין אותו על פי עצמו, עד שיאמר די:

ו מי שאחזו בלמוס, מאכילין אותו אפילו דברים טמאים עד שיאורו עיניו. מי שנשכו כלב שוטה, אין מאכילין אותו מחצר קבד שלו, ורבי מתיא בן חרש מתיר. ועוד אמר רבי מתיא בן חרש, החושש בגרונו, מטילין לו סם בתוך פיו בשבת, מפני שהוא ספק נפשות, וכל ספק נפשות דוחה את השבת:

ז מי שנפלה עליו מופלת, ספק הוא שם ספק אינו שם, ספק חי ספק מת, ספק נכרי ספק ישראל, מפקחין עליו את הגל. מצאוהו חי, מפקחין עליו. ואם מת, גיחוח:

ח חטאת ואשם ודאי מכפרין. מיתה ויום הכפורים מכפרין עם התשובה. התשובה מכפרת על עברות קלות על עשה ועל לא תעשה. ועל החמורות היא תולא עד שיבוא יום הכפורים ויכפר:

ט האומר, אחטא ואשוב, אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה. אחטא ויום הכפורים מכפר, אין יום הכפורים מכפר. עברות שבין אדם למקום, יום הכפורים מכפר. עברות שבין אדם לחברו, אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו. את זו דרש רבי אלעזר בן עזריה, (ויקרא טז) מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו, עברות שבין אדם למקום, יום הכפורים מכפר. עברות שבין אדם לחברו, אין יום הכפורים מכפר, עד שירצה את חברו. אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין, ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, שנאמר, (יחזקאל יז) ונרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם. ואומר, (ירמיה יז) מקנה ישראל יי, מה מקנה מטהר את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל: